

Sætningsanalyse

Dansk

Navn: _____

Klasse: _____

Indholdsfortegnelse

Udsagnsled og grundled _____	2 - 3
Genstandsled _____	4
Hensynsled _____	5
Biled _____	6
Omsagnsled til grundled _____	7
Blandede øvelser _____	8 - 11

Udsagnsled (O) og grundled (X)

Sæt O og X i sætningerne.

Sæt O under udsagnsleddet og X under grundleddet som i eksemplet på side 2.

Husk, at både udsagnsled og grundled kan indeholde flere ord. For at tydeliggøre, hvilke ord der indgår i et led, kan du sætte en streg under ordene, hvorefter du sætter O eller X under stregen.

1. Pigerne har siddet i solen hele eftermiddagen.
2. Alle bør hjælpe hinanden.
3. En af pigerne fra din klasse har haft ringet til dig.
4. Hun har drukket to flasker sodavand.
5. Den lille pige har slået hul på sit knæ.
6. Sidste sommer var hele familien på Mallorca.
7. Kunne du drikke en kop te?
8. Nu har Agnes snart frokostpause.
9. Vil du med mig til festival i ferien?
10. Phillip kører en tur i sin nye bil.
11. Hele familien rejste til Paris i går.
12. Sidste nat kunne Laura se en meteorstorm.
13. Hele hvalpekuldet blev født med blå øjne.
14. Sangeren skriver ikke altid sine tekster selv.
15. Min mor har lavet en gåsesteg til juleaften.

Genstandsled △

I en sætning er der altid et **udsagnsled** og et **grundled** og ofte også et **genstandsled**.

Genstandsleddet (△) er det, der gøres noget med. Man kan finde leddet ved at spørge: **hvad + udsagnsled + grundled?**

Eksempel:

Mor stiller den smukke buket på bordet.

Hvad kan man sætte **jeg** foran? Stiller → Derfor er **stiller** udsagnsled.

Hvem stiller? Mor → Derfor er **Mor** grundled.

Hvad stiller mor? Den smukke buket → Derfor er **den smukke buket** genstandsled.

Her kan du se sætningen med de forskellige led:

Mor **stiller** den smukke buket **på bordet.**

X

O

△

Sæt en streg og derefter en △ under hele genstandsleddet i sætningerne.

1. Gaven gav han til mig.
2. Jeg har aldrig haft lyst til det.
3. Han skar stegen ud i tykke skiver.
4. Morten fortalte mig en uhyggelig historie.
5. Har du lagt varerne i køleskabet?
6. Om lidt vil jeg løbe en lille tur.
7. Har du gjort det, jeg bad dig om?
8. Hun kommer salt og peber på retten.
9. Jeg nåede ikke bussen.
10. Jeg bager en hindbærtærte til festen.

Hensynsled ☐

Når en sætning har et **genstandsled**, er der tit også et **hensynsled**.

Hensynsleddet (☐) er som regel den, man giver noget til. Det er ofte et navneord eller et stedord. Man kan finde hensynsleddet ved at spørge: **til hvem + udsagnsled + grundled + genstandsled?**

Eksempel:

Trine giver sin far en fødselsdagsgave.

Hvad kan man sætte **jeg** foran? Giver → Derfor er **giver** udsagnsled.

Hvem giver? Trine → Derfor er **Trine** grundled.

Hvad giver Trine? En fødselsdagsgave → Derfor er **en fødselsdagsgave** genstandsled.

Til hvem giver Trine en fødselsdagsgave? Sin far → Derfor er **sin far** hensynsled.

Her kan du se sætningen med de forskellige led:

Trine **giver** **sin far** **en fødselsdagsgave.**

X

O

☐

△

Sæt en streg og derefter en ☐ under hele hensynsleddet i sætningerne.

1. Hun gav ham et klap på skulderen.
2. Du skal huske at give blomsterne vand.
3. Kasper har lovet sin mor at rydde op på sit værelse.
4. Moren gav barnet en tør ble.
5. Hun gav høfligt chefen hånden.
6. Vil du række mig mælken?
7. Kampen gav spillerne sved på panden.
8. Han forærede hende et dyrebart smykke.
9. I skal give arrangørerne svar inden den 20. juni.
10. Jeg sender dig en besked en af dagene.

Biled ~

Et sætningsled, der ofte optræder, er **biled**. Et biled fortæller noget om tid, sted, måde, årsag, grad, holdning og lignende. Billedet er ofte et biord, en ledsætning eller en forholdsordsforbindelse.

Man finder billedet ved at stille hv-spørgsmål som **hvor**, **hvornår**, **hvordan**, **hvorhen**, **hvor længe** og **hvorfor**? Der kan sagtens være flere biled i en sætning.

Eksempler:

Nu kører vi hjemad.

Hvornår kører vi? Nu → Derfor er **nu** biled.

Hvor kører vi hen? Hjemad → Derfor er **hjemad** også biled.

Kampen er aflyst på grund af regn.

Hvorfor er kampen aflyst? På grund af regn → Derfor er **på grund af regn** biled.

Sæt en bølgestreg under billedene i sætningerne.

1. Inden længe bliver det regnvejr.
2. Jeg købte dette armbånd på min ferie.
3. Min hund ligger under sofaen.
4. Hun smiler høfligt.
5. I skal skrive jeres navn på papiret.
6. Skal vi mødes i næste uge?
7. Hun løber en lang tur hver onsdag.
8. Hun foldede omhyggeligt tøjet.
9. Vil du sætte den varme mælk i køleskabet?
10. Dugen hænger til tørre på stativet.

Omsagnsled til grundled ⊗

Et sætningsled, der af og til optræder, er **omsagnsled til grundled**. Det beskriver grundledet i sætningen. Man kan sætte lighedstegn mellem grundledet og omsagnsled til grundled.

Omsagnsled til grundled optræder især, når udsagnsleddet er udsagnsord som *være, hedde, blive* og *kaldes*. Man finder det ved at spørge **hvem/hvad + udsagnsled + grundled?**

Eksempler:

Hunden hedder Walter.

Hvad hedder hunden? Walter → Derfor er **Walter** omsagnsled til grundled.

Manden i jakkesættet er chef.

Hvad er manden i jakkesættet? Chef → Derfor er **chef** omsagnsled til grundled..

Sæt en streg og derefter en ⊗ under omsagnsled til grundled i sætningerne.

1. Hendes kæreste hedder Morten.
2. Bogen blev årets bestseller.
3. Kvindens frisør hedder Charlotte.
4. Sarah er holdets anfører.
5. Veninderne bliver kaldt Yin og Yang.
6. Vores hund er en labrador.
7. Er du nervøs for testen?
8. Pigen bliver kaldt Mille.
9. Hedder dine forældre Bo og Lone?
10. Ganske langsomt blev de venner.

Blandede øvelser

Tegn streger mellem ordene til venstre og deres led i sætningen.

I morgen sender jeg dig pakken.

I morgen

grundled

sender

udsagnsled

jeg

biled

dig

genstandsled

pakken

hensynsled

Min far har været sømand i mange år.

Min far

biled

har været

omsagnsled til grundled

sømand

grundled

i mange år

udsagnsled

Tegn streger mellem ordene til venstre og deres led i sætningen.

Vi fik tarteletter og frikadeller i går.

Vi

udsagnsled

fik

biled

tarteletter og frikadeller

grundled

i går

genstandsled

Jeg fortæller altid mine børn en godnathistorie.

Jeg

grundled

fortæller

hensynsled

altid

genstandsled

mine børn

udsagnsled

en godnathistorie

biled

Find udsagnsled, grundled, genstandsled og hensynsled i sætningerne.

Du skal sætte

O under udsagnsled

X under grundled

△ under genstandsled

□ under hensynsled.

1. Gæsterne gav brudeparret en masse gaver.
2. Han rakte hende en ny skjorte.
3. Folket gav ham deres anerkendelse.
4. Landet tilbød dem asyl.
5. Kompagniet tildelte soldaten en hædersmedalje.
6. Martin solgte Mark sin gamle computer.

Find udsagnsled, grundled, omsagnsled til grundled og biled i sætningerne.

Du skal sætte

O under udsagnsled

X under grundled

⊗ under omsagnsled til grundled

~ under biled.

1. Hun er altid blevet kaldt Mulle.
2. Inden længe bliver børnene trætte.
3. Han er træt i dag.
4. Josefine var glad i går.
5. Flyet er forsinket pga. vejret.
6. Sidste år blev teaterstykket en stor succes.

Find alle sætningsled i sætningerne.

Vær opmærksom på, at hver sætning ikke indeholder alle typer sætningsled.

Du skal sætte

O under udsagnsled

X under grundled

△ under genstandsled

□ under hensynsled

⊗ under omsagnsled til grundled

~ under billed.

1. Inspektøren har givet ham tilladelse.
2. Først efter mange år viste hun ham sit sande jeg.
3. Vi skal besøge dem på fredag.
4. Han rakte alle gæsterne hånden.
5. Kristina og Jannie gav hinanden et stort kram.
6. De begejstrede børn løber ud i skolegården.
7. Det var heldigvis en hyggelig aften.
8. Vil du stille de rene skåle i skabet?
9. Hun viste sin veninde sine nye sko.
10. Bornholm bliver kaldt Solskinsøen.
11. Hundehvalpen er legesyg.
12. Den ældre dame snubler ofte.
13. Ane og Anders er søskende.
14. Foråret bliver varmt i år.
15. De fortalte familien den gode nyhed.